

בשולי החוברת

היורה, היורה – סוף־סוף אחרי קיץ חם ולוהט במיוחד הוא בא, ובמשך לילה כמעט ולא פסק ואת אבק הקיץ שטף מן העצים והפרחים. באוירה נקיה וכאילו מטוהרת נכנסנו לשנה החדשה, מלאי תקווה לשנה טובה. חבל שזה לא התגשם כך בהמשך – היורה התחלף ברוגמים ויורים; לא לזה צפינו. אין זה מאופיו ולא ממטרתיו של "משק הבקר והחלב" לעסוק בנושאים כאובים אלה ויסלחו לנו קוראינו אם בכל זאת סטייתו מן המקובל והזכרתי צרות וברכות בנשימה אחת; נשארנו עם התקווה לפתרונות סבירים שאפשר לחיות איתם ולהמשיך לפתח את הענף שעליו אנו יושבים.

דוקא לא חסרים נושאים לענות בהם, החל מבעיות מקצועיות וטכניות בכל השטחים (טיפול ופוריות, הזנה וכלכלה, בריאות וגידול השגר) ועד מצב הענף שלנו במסגרות של המגמות העולמיות, שגם הן מבלטות יותר ויותר את הבדלי הגישה של הגושים הכלכליים הגדולים בעולם – אירופה, אמריקה, אוקיאניה – כולם מתקדמים ועשירים, יחסית לחלק עצום של הארצות המתפתחות – הרעבות, ולא רק לחלב.

ברור שלגדולים יש אינטרס מובנה להיות הכי גדולים והמלחמה היא על עוד נתח שוק וכל האמצעים כשרים. למעשה, כך נולדה הרפורמה 2000, אם גם יש מי שמנסה לשוות לזה פני תמימות רעיונית של כלכלה עולמית בלי הגבלות ומחסומים, טובה ונגישה לכולם. יכול היה להיות יפה יותר לו לכולם היו אותם תנאים מוקדמים – קרקע ומים, אקלים והקפים דומים. סביר להניח, שככל שיחידת הייצור (ואולי גם יחידת הצריכה), הווה אומר המדינה או גוש של מדינות, גדולה יותר כן היא עשויה ליהנות יותר מהעדר תמיכות בייצור, מחד – והסרת תעריפים מגינים והגבלות ייעודיות לצורך השמירה החיונית על ייצור עצמי, מאידך.

השלכות הרפורמה כביכול על חקלאות קטנה כמו ישראל הן הרבה מעבר להבטים הכלכליים של המדינה ושל אזרחיה וגם הטיפול האקולוגי בשפכי הארץ, כמה שלא יהיה מוצדק כשלעצמו, עדיין לא מביטח את המשך קיומו של הכפר והחקלאות כנדבך חברתי ותרבותי לעתיד לבוא. יש לזכור ולהזכיר תמיד, שהחקלאות היא לא רק של העוסקים בה כפרנסה; היא גם של כל האזרחים הצורכים אותה ואת תוצרתה ואשר חיים בה ולצדה. קצת שיתוף־פעולה מכל הצדדים רק יועיל להשגת המטרה, כי זה לא עסק פרטי של מישהו.

שנה טובה לכולם, כל השנה!

מרדכי מלען

המאמרים והמכתבים שמתפרסמים בחוברת זאת הם על דעת מחבריהם ואין תוכנם משקף בהכרח את דעת המערכת או מדיניות המ"ב. אין איזכור שמם של חומרים, מוצרים, פרטי־ציוד או אף של שיטות תפעול ועבודה מהוות המלצה לגבי השימוש בהם, למעט המקרים בהם נאמר כך מפורשות על ידי גורם שהוסמך לצורך זה על ידי מזכירות המ"ב.